

Baron Frédéric Joseph VANDEMEULEBROEK

° Laken 17-11-1876

† Ukkel 14-12-1958

Burgemeester van Brussel 1939 - 1956

Baron Frédéric Joseph Vandemeulebroek werd geboren te Laken op 17 november 1876, als zoon van handelsreiziger Franciscus Xaverius Vandemeulebroek en Anna Maria Ludovica Bosmans. Hij groeide op in de straten van Laken en bleef altijd een Lakenaar. Hij promoveerde in 1901 aan de U.L.B. tot doctor in de geneeskunde en vestigde zich als arts aan de Antwerpsesteenweg te Laken. Zijn populariteit leverde hem de bijnaam "Jef van de kassae",

Joseph (Jef) was zijn tweede, maar gebruikelijke voornaam, en was inwoner van de Antwerpsesteenweg (Antwerpsekassae). In 1914 meldde hij zich aan als vrijwilliger-militair geneesheer en werd ingelijfd bij het 6de artillerieregiment.

De juiste schrijfwijze van de familienaam van de baron-burgemeester is "Vandemeulebroek", in één woord en geen "ck". In de meeste documenten en ook in de geschriften uitgaande van de stad Brussel werd zijn familienaam steeds verkeerdelijk geschreven.

GEMEENTERAADSLID EN SCHEPEN TE LAKEN

Hij werd actief in de plaatselijke politiek en werd in 1907 liberaal-gemeenteraadslid en in 1912 schepen van Openbaar onderwijs van Laken. Als schepen van het Openbaar onderwijs, maar ook als geneesheer was het hem opgevallen dat er bij de schoolkinderen meerdere kinderen in een zwakke gezondheid verkeerden. Voor hen werkte hij een toezichtsprogramma uit, wat in feite een "medisch preventief onderzoek" werd, avant la lettre. Hij bleef schepen onder het burgemeesterschap van Emile Bockstaël (Mons 1838 - Laken 1920) tot 1921, toen Laken gefusioneerd werd met Brussel. Ook de oude gemeente Neder-over-Heembeek en Haren werden toen eveneens bij Brussel gevoegd.

GEMEENTERAADSLID EN SCHEPEN TE BRUSSEL

Nadat Laken in 1921 bij Brussel werd gevoegd, onder de naam "Brussel 2de district" samen met Neder-over-Heembeek en Haren, werd Jef Vandemeulebroek gemeenteraadslid en schepen van de stad Brussel. Hij werd er schepen van sociale werken, openbaar onderwijs, maar vooral van openbare werken van 1930 tot 1939.

De urbanisatie van Laken en van de Heyzelviakte, de bouw van het Heyzelstadion en vooral de aanleg en de organisatie van de Wereldtentoonstelling van Brussel (Heyzel) van 1935 was zijn stokpaardje. Hij was ook de grote promotor van de jaarlijkse "Internationale Jaarbeurs van Brussel". Vandaag worden de "Eeuweest-paleizen" nog altijd zeer intens gebruikt voor allerlei tentoonstellingen en salons.

In deze periode was hij gedurende enkele jaren (17-11-1932 - 1936) liberaal volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Brussel.

BURGEMEESTER VAN BRUSSEL

Kort na het overlijden van burgemeester Adolphe Max († 6-11-1939) werd schepen Frédéric Joseph Vandemeulebroek benoemd tot burgemeester van Brussel bij K.B. van 28 november 1939. Enkele maanden na zijn benoeming, op 10 mei 1940, brak in België de Tweede Wereldoorlog uit. Naar het voorbeeld van zijn markante voorganger Adolphe Max tijdens de Eerste Wereldoorlog, verzette Vandemeulebroek zich ook hardnekkig tegen de Duitse invaller. Op 30 juni 1941 werd hij aangehouden en gedeporteerd naar Duitsland. Hij liet via affiches een "Proclamation - Bekendmaking" verspreiden, met o.a. volgende mededeling: "In tegenstelling met wat wordt verteld, heb ik noch mijn post verlaten noch mijn ontslag ingediend. Ik ben, blijf en zal blijven de wettige burgemeester van Brussel". De bezetter stelde Belgische collaborateurs aan het hoofd van de gemeentelijke diensten. Deze trachtten Groot-Brussel te realiseren met een burgemeester en schepenen, die de Duitsers goed gezind waren (24 september 1942). Zo werden de bestaande Brusselse gemeentebesturen ontbonden en in de plaats kwam een Brussels agglomeratiebestuur met Dr. Jan Grauls (Hasselt 1887 - Astene 1960) als burgemeester van Groot-Brussel. Deze toestand bleef bestaan tot begin september, toen Brussel door de geallieerden bevrijd werd. Bevrijd uit gevangenschap nam Vandemeulebroek terug zijn functie van burgemeester op. Nu moest hij de orde in zijn stad bewaren tegenover de betogingen i.v.m. de koningskwestie en de schoolstrijd. Opnieuw nam hij alle voorbereidingen voor een nieuwe wereldtentoonstelling op de Heyzel: "Expo 1958". Een tentoonstelling die hij nooit zal zien.

Hij was een burgemeester met een bijzondere uitgesproken kennis over zijn stad, waardoor hij een ware gids was voor zijn schepenen en hierdoor hun werk lichter maakte.

Begin 1956 voelde hij zijn gezondheid achteruitgaan en bood zijn ontslag als burgemeester aan, wat bij K.B. van 13 februari 1956 werd bevestigd. Hierdoor had zijn opvolger de nodige tijd om zich in te werken voor zijn taken bij de "Expo 1958".

GENEALOGISCH FRAGMENT

Frédéric-Joseph Vandemeulebroek werd door koning Boudewijn op 28 april 1953 in de adelstand verheven, met de titel van Baron. Hij huwde te Ukkel (in het "Institut Medico-Chirurgical du Longchamps") op 23 oktober 1958 met Louisa Julia Charlotte Degueldre. Zij werd geboren te Berchem (bij Antwerpen) op 13 januari 1898, dochter van Ernest J.-G. Degueldre en van Maria Ludovica De Molle. Frédéric-Joseph Vandemeulebroek overleed in het voornoemde ziekenhuis te Ukkel op 14 december 1958.

Zij hadden samen een zoon : Baron (1958) Jacques L.J. Vandemeulebroek, geboren te Elsene 13 mei 1932 en huwde te Deurne-bij-Diest (Brabant) op 10 juni 1959 met Maria Theresia Josée Vanroy. Zij was geboren te Deurne op 7 december 1936, als dochter van Leopoldus Vanroy en van Maria Emma Volders.

Uit het huwelijk Vandemeulebroek - Vanroy werd een enige zoon geboren : schildknaap Marc Alexander L. Vandemeulebroek, geboren te Brussel 27 juni 1960.

NAAMSVERKLARING

Aan de Oost-West-Vlaamse grens in de streek van Oudenaarde is sinds zeven- tot achthonderd jaar de familienaam in al zijn varianten bijzonder verspreid. Allertei schrijfwijzen vindt men terug : in één, twee of drie woorden, met "oe" of "ou", met "ck" of "k".

De gewone naamsverklaring betekent : de molen aan het broek (moeras) of beek. Volgens Godfried van de Meulebroeke in "Vlaamse Stam" (1988) komt de plaatsnaam Meulebroek, Molenbroek in alle Nederlandstalige gewesten talloze keren voor. Het ziet er naar uit dat de toponiemen uit Loppem, Hamme, West-Rozebeke, Elsegem de enige zijn die aan de basis liggen van de familienaam. De Meulebroeke's herkomstig uit de eerste drie genoemde gemeenten overleven allemaal als Meulebroe(c)k(e) - Meulebrou(c)k(e) die omstreeks 1300 in Elsegem vermeld worden als de bezitters van de heerlijkheid Meulebroeke, heerlijkheid gelegen aan de huidige Beekstraat aldaar : een broek nabij de Meulebeek met bijhorende hoeve.

Reeds vóór 1400 treft men Van de Meulebroeke's aan tot in Bossuit. De overgrote meerderheid vindt men sindsdien terug in Elsegem, Kerkhove, Waarmaarde, Avelgem, Tiegem, Kaster en Anzegem.

Als bekende figuren vinden wij Hippolyte Louis Vandemeulebroecke (Oostende 1884 - Gent 1936) als volksvertegenwoordiger van de B.W.P., (1919-1936) en burgemeester van Sint-Gillis-Dendermonde (1927-1933). Ook Euro-parlementslid Jaak Vandemeulebroeck van de Volksunie is geboortig van Avelgem, de geboorteplaats van de voor ons verst gekende voorvader van onze burgemeester.

Op 31 december 1987 waren er in België : 144 Vandemeulebroecke, waarvan 74 in Oost-Vlaanderen ; 125 Vandemeulebroeke, waarvan 84 in Oost-Vlaanderen ; 463 Vandemeulebroucke, waarvan 309 in Oost-Vlaanderen.

Jos LAPORTE

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Décès du Baron Frédéric-Joseph Van de Meulebroeck, ancien-Bourgmestre, in Bulletin Communal, Séance du 15 décembre 1958, pp. 1191-1193.
- Discours, prononcé par M. le Bourgmestre à l'occasion des funérailles du Baron Frédéric-Joseph Van de Meulebroeck, ancien Bourgmestre, le 17 décembre 1958, in Bulletin Communal, pp. 1195-1221.
- Vandemeulebroek, in Etat Présent de la Noblesse Belge, Brussel, 1982, p. 189.
- Godfried van de Meulebroeke, Stamreeks van Godfried van de Meulebroeke (Tiegem-Waarmaarde), in Vlaamse Stam, 24ste jg., 1988, pp. 313-315.

16	V/1	17	V/2	18	V/3	19	V/4	20	V/5	21	V/6	22	V/7	23	V/8
Joannes VAN DE MEULEBROUCKE		Maria Anna DE WEIR		Jacobus DE MEËRE z v. Engelbertus DE MEËRE en Anna BORCHGRAVE ° Sint-Eloois-Vijve 25-12-1716 † Sint-Eloois-Vijve 5-10-1783		Maria Joanna DE BEERE ° Wetteren 4-9-1709 † na 1787		Joannes Philippus VAN DER CAILDEN z v Pieter VAN DER CAILDEN en Adriana TEREELS ° Nulkerke 10-4-1740 † na An XI		Maria Joanna DERMUL d v Jacobus DELMUL en Maria MASSEZ ° Ronse (Sint-Pieter) 18-8-1746 † na An XI		Franciscus Dionisius DELCOURT z v Andreas DELCOURT en Maria Francisca SCHEPENS ° Velzeke-Ruddershove 18-2-1749 † na 1819		Joanna Francisca VAN DEN BOSSCHE d v Joannes VAN DEN BOSSCHE en Maria Francisca VAN OUDENHOVE ° Steenhuzen 30-9-1744 † Velzeke-Ruddershove 13-4-1779	
x Avelgem 22-4-1750		x Sint-Eloois-Vijve 7-4-1742		x Ronse (Sint-Pieter) 6-11-1764		x Velzeke-Ruddershove 5-2-1771									
8		IV/1		9		IV/2		10		IV/3		11		IV/4	
Joannes Baptist VANDEMEULEBROUCKE <i>Leurder - Werkman</i>		Anna Maria DE MEIRE <i>Spinster</i>		Joannes Emmanuel VAN DER COEILDE <i>Herbergier - Bakker</i>		Rufina DELCOURT		° Avelgem 14-1-1761 † Zevenkote (?) na 1839 - vóór 1855		° Sint-Eloois-Vijve 1-2-1764 † Waregem 24-3-1826		° Ronse (Sint-Pieter) 25-12-1774 † Velzeke-Ruddershove 10-11-1841		° Velzeke-Ruddershove 8-7-1777 † Velzeke-Ruddershove 4-12-1848	
x Sint-Eloois-Vijve 9-5-1787		x Bottelare 29 messidor An XI (10-7-1803)													
4						III/1		5							III/2
Petrus Theodorus VANDEMEULEBROEK <i>Onderwijzer</i>		Frederica VAN DER COEILDE <i>Winkelierster</i>		° Waregem 12-6-1797 † Velzeke-Ruddershove 13-4-1855		x Velzeke-Ruddershove 25-9-1839		° Borsbeke (?) 30-11-1811 † 2-8-1847							
x Velzeke-Ruddershove 14-10-1840 † Laken 29-3-1910		x Etterbeek 7-7-1873													
2															II/1
Franciscus Xaverius VANDEMEULEBROEK		Frédéric Joseph VANDEMEULEBROEK <i>Burgemeester van Brussel 1939-1956</i>													
° Velzeke-Ruddershove 14-10-1840 † Laken 29-3-1910		x Ukkel 23-10-1958													
1															I/1
° Laken 17-11-1876 † Ukkel 14-12-1958															

24	V/9	25	V/10	26	V/11	27	V/12	28	V/13	29	V/14	30	V/15	31	V/16
				Henricus BOSCHMANS z v Nicolas BOSCHMANS en Maria Catharina SCHEPERS ° Schulen 5-12-1757 † na 1799	Anna SOORS (SOUS)	° ex Hollandia † na 1799	Joannes VAN CAMPENHOUD	° Huidenberg 7-9-1788	Maria Josepha DE KEYSER d v Philippus DE KEYSER en Maria SOETEMANS ° Neerijse 25-3-1754	Jacobus Philibertus RONSMANS <i>Dagloner</i> z v Guilielmus RONSMANS en Catharina DELVAUX ° Sterrebeek 20-2-1753 † Leefdaal 17-1-1818	Anna Maria BOON d v Paulus BOON en Elisabeth SARRÉ ° Vossem 13-1-1754 † Leefdaal 16-1-1818	x Schulen 23-11-1783	x Vossem 12-7-1778		
12	IV/5	13	IV/6	x Anna Catharina BOSCHMANS	° Schulen 14-8-1784 † Brussel 17-8-1847	° Huidenberg 24-9-1777 † Leefdaal 22-10-1838	Henricus VAN CAMPENHOUD <i>Knecht</i>	° Leefdaal 23-2-1784 † Leefdaal 4-4-1842	Maria Theresia RONSMANS	x Leefdaal 4 brumaire An XI (26-10-1802)					
6			III/3	Augustinus BOSCHMANS <i>Koopman in hoornvee</i>	° Brussel 12-11-1806 † Leefdaal 11-6-1885	° Leefdaal 6-5-1805 † Leefdaal 2-3-1879	Joanna Catharina VAN CAMPENHOUDT	x Leefdaal 21-11-1832							
3				Anna Maria Ludovica BOSMANS	° Leefdaal 8-3-1844									II/2	† Laken 25-10-1913
<p>Louisa Julia Charlotta DEGUELDRE dochter van Ernest J.-G. en Maria Ludovica De Molle</p> <p>° Berchem (Antwerpen) 13-1-1898</p>															